

Dokumenttyp Riktlinje	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 1	Antal sidor 3
Dokumentägare Helen Jansson Hygiensjuksköterska	Fastställare Anna Skogstam Smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2023-08-14	Giltig t.o.m. 2025-08-13

Djur inom kommunal vård och omsorg - vårdhygienisk rekommendation

Gäller för: Kommunal vård och omsorg

Det är förenat med vissa hygieniska risker i samband med att husdjur/sällskapsdjur vistas på vårdenheter. De kan vara där av olika orsaker:

- vårdhund som har ett definierat uppdrag
- hundar med specifikt arbete, till exempel ledarhund, servicehund, signalhund
- personal och besökandes privata hund som kommer på besök
- katt/annat sällskapsdjur som tillhör boendet och vistas i lokalerna.

Oavsett orsak till att djuret befinner sig på vårdenheten ska vissa hygieniska regler upprätthållas. Ansvarig chef fattar beslut om förekomst av djur inom sitt verksamhetsområde. Det ska finnas en tydlig ansvarsfördelning i omhändertagandet och för att goda hygienrutiner upprätthålls för att förebygga smittspridning. Vårdhygienisk riskanalys ska göras. För mer detaljerade rutiner för olika djurslag (hund, katt, akvarium, burfåglar och häst) se Svensk Förening för Vårdhygiens (SFVH) dokument: [Djur inom vården: Vårdhygieniska rekommendationer avseende djur inom vård- och omsorgsverksamhet.](#)

Regler för vårdpersonal

- Personal ska desinfektera händerna före och efter kontakt med husdjur/sällskapsdjur.
- Plastförkläde ska användas i samband med nära kontakt med djuret som till exempel klippa klor, inspektion av hud/öron, rengöring av akvarier, burar med mera.

Regler som gäller alla husdjur/sällskapsdjur

- De får inte komma i kontakt med sårvårdsmaterial eller med personalens skyddsutrustning.
- De får inte ha tillträde till kök, toaletter, sköljrum, tvättstuga, förråd och omklädningsrum.
- De får inte vara med under gemensamma måltider.
- De får inte vistas hos vårdtagare med pågående infektion, antibiotikabehandling eller konstaterat bärarskap av multiresistent bakterie.
- För brukare som har känd multiresistent bakterie är det tillåtet att vara tillsammans med husdjuret/sällskapsdjuret utomhus.
- De serveras sin mat på avskild plats, inte på samma plats där brukare äter.
- Matskålarna diskas efter varje måltid.
- De bör inte slicka brukare i ansiktet, särskilt kring munnen eftersom smitta oftast sker från avföring till mun.
- Matskålarna bör köras i diskmaskin.
Matskålarna får inte diskas med samma diskborste som övrigt gods.

Vårdhund

Vårdsyftet med att använda hund måste vara tydligt och verksamheten måste bedrivas enligt en fastställd plan. Införandet ska vara planerat och föregås av en riskanalys.

Förare och hund ska ha genomgått utbildning, ska vara samspelta och fungera bra tillsammans. Om föraren inte är vårdpersonal ska vederbörande fått noggrann information om hygienrutiner. Socialstyrelsens föreskrifter om klädsel och basala hygienrutiner ska följas.

Miljön där hund får vistas ska ha lättstädad inredning. Daglig städning ska utföras.

Regler för vårdhunden

- Den bör inte ligga i sängen hos vårdtagaren.
- Den får inte vistas hos vårdtagare med pågående infektion, antibiotikabehandling eller konstaterat bärarskap av multiresistent bakterie.
- Den får inte vistas på en enhet under pågående utbrott, oavsett smittämne.
- Den får inte vistas i kök, tvättstuga, sköljrum, förråd och toaletter.
- Den ska vara vaccinerad och avmaskad.
- Den ska ha årliga kontroller hos veterinär.
- Den får inte ha några parasiter eller hudproblem.
- Hundens tänder, klor och päls ska vara välskötta.
- Den ska vara tränad så att slickande undviks.
- Hundföraren ska göra en yttre inspektion innan hunden ska till ett boende.
- Vid tecken på sjukdom hos hunden (kräkningar, diarré, rinnande ögon/nos, uppenbar klåda, hudproblem och flytningar) får inte hunden tas in på boendet.
- På de enheter där hundar kan finnas, ska tydlig information finnas vid entrén.

Privata hundar

Socialstyrelsen och Statens Veterinärmedicinska anstalt (SVA) anser att det är olämpligt att en hund vistas okontrollerat i vård- och omsorgsverksamhet. Det är verksamhetschefen som avgör om personal och besökare tillfälligt får ta med hund till boendet. Regler för husdjur gäller.

Sällskapsdjur som tillhör boendet

Det är olämpligt att ha sällskapsdjur som tillhör boendet. Enhetschefen beslutar om detta får förekomma. En riskanalys ska genomföras och tydliga regler för hantering ska finnas.

Om man efter genomgång och riskanalys beslutar om att ha sällskapsdjur på boendet gäller följande:

- Matskålen ska diskas minst en gång om dagen.
- Eventuell katts låda ska stå i ett väl avgränsat område där vårdtagare och utomstående inte kan komma åt den. Lådan bör vara utformad med tak för att minska risken för spill.
- Lådan ska rengöras dagligen. Handskar och plastförkläde ska användas.
- Sällskapsdjuret får inte vistas hos vårdtagare med pågående infektion, antibiotikabehandling eller konstaterat bärarskap av multiresistent bakterie.
- Om sällskapsdjuret uppvisar symtom på sjukdom ska veterinär konsulteras. Den får då inte vistas i matsal, dagrum och kök eller ligga i vårdtagares säng.

Husdjur som tillhör enskilda brukare

- Husdjuret får inte komma i kontakt med sårvårdsmaterial eller med personalens skyddsutrustning.
- Under magsjukesutbrott bör inte husdjur vistas utanför brukarens lägenhet mer än nödvändigt. Om husdjuret insjuknar i magsjuka ska det gå minst 48 timmar efter sista symtom innan husdjur får umgås med andra.
- Annan smitta som bör föranleda en diskussion är exempelvis oklar diarré hos husdjur eller brukare.

Hundar med specifikt arbete

Enligt Livsmedelsverket bör funktionshindrad person få medföra ledarhund, servicehund eller signalhund i serveringslokal under förutsättning att detta inte medför risk att livsmedlen förorenas. God handhygien ska iakttas.

Akvarium

På särskilda boenden kan vårdtagare införskaffa akvarium till det egna boendet. Ägaren av akvariet är ansvarig för akvariets skötsel samt är skyldig att följa de uppsatta hygienrutinerna. Det kan förekomma att vårdpersonal får ansvaret enligt biståndsbeslut för att mata fiskar och sköta akvariets rengöring. Ansvarig chef ansvarar då för att utföra en riskanalys, att goda hygienrutiner tas fram och att informera alla berörda om dessa rutiner.

Burfåglar

På särskilda boenden kan vårdtagare införskaffa burfåglar i det egna boendet. Burfåglar bör inte förekomma i allmänna utrymmen och kök. Vårdhygieniska risker som särskilt bör tas i beaktande är exempelvis exponering för fjädrar, damm, foder och fågelträck. Rengöring av fågelburar bör ske i lämpligt utrymme för att minska risken för att damm som innehåller fågelspillning når vårdtagare. Adekvat skyddsutrustning ska användas.

Häst

Besöksverksamhet för häst bör regleras med avtal med hästens ägare eller djurskötare som också ansvarar för att hästens hälsa är god och utan några pågående infektioner. För mer information se Svensk Förening för Vårdhygiens (SFVH) dokument: [Djur inom vården: Vårdhygieniska rekommendationer avseende djur inom vård- och omsorgsverksamhet.](#)

Dokumentet är utarbetat av: Helen Jansson

Referenser:

[SFVH: Djur inom vården: Vårdhygieniska rekommendationer avseende djur inom vård- och omsorgsverksamhet](#)

[Socialstyrelsen: Vårdhund för personer i särskilt boende](#)

[SS 8760000:2013: Vårdhundsteam inom äldreomsorg, demensvård och rehabilitering för vuxna efter förvärvat hjärnskada – Krav på utbildning. 2013.](#)

[SVA med flera: Hundar i vård och omsorg: Vägledning till praktiskt arbete. 2015.](#)